

Spørgsmaal frem, og man har ment, at dette ganske simpelt maatte besvares derhen, at der ingen anden Grund var dertil end den, at Sagsførerne eller i det Mindste en hel Del af dem ønskede at faae det gamle Forbud hævet. Hertil skal jeg kun sige, at dette slet ikke er Grunden, thi et saadant Ønske er ikke fremkommet. Jeg har ikke modtaget nogenformhelst Adresse fra Sagsførerne eller nogenformhelst Tilkjendbegiven fra en større Mængde af dem om, at det vilde være dem behageligt, om dette gamle Forbud blev hævet. Jeg tror nok, at Sagsførernes egen Interesse ikke er saa stærkt berørt af denne Sag, og naar jeg mener, at man bør ophæve dette gamle Forbud, saa er det egentlig mere for Publikums Skyld end for Sagsførernes Skyld. Det er mere, fordi jeg har ment, at man ikke burde paalægge Folk den Indskrænkning i Valget af deres Fuldmægtig, som den gamle Lovgivning medfører, en Indskrænkning, som i mange Tilfælde kan være meget besværlig for dem, at jeg har stillet mit Forslag. Det er ikke af Hensyn til Sagsførerne særlig, at jeg er fremkommen med et saadant Forslag, men fordi jeg har ment, at det var i Publikums egen Interesse. For Resten mener jeg ogsaa, at man kan sige, at Sagsførerne have et Slags naturligt Krav paa, at en Bestemmelse, der dog altid maa være dem ubehagelig paa Grund af den Mistillid til dem, som den røber, ikke bliver staaende i Lovgivningen. Dette er, kan jeg sige, et naturligt Ønske hos Sagsførerne, som vist Ingen kan forundre sig over. Men jeg tror virkelig, at, naar man vil tale om Sagsførernes Anskuelse om dette Punkt, vil det ses, at de fleste af dem i det Mindste mere se derpaa som en Slags Væresag end se derpaa som en Fordelsag; thi med Hensyn til Fordelspørgsmaalet tror jeg ikke, det har stor Betydning for dem at faae Lov til at møde i Forligskommissionen; men derimod er jeg temmelig overbevist om, at for en stor Del af Sagsførerstanden staar det som noget meget Ugerligt og Ubehageligt, at den gamle Forfæst skal vedblive at hvile paa dem. Man har dernæst under denne Diskussion villet gjøre gjældende, at baade den ærede Ordfører for Flertallet og vel ogsaa jeg gennem Lovforslaget skulde i det Hele taget røbe mere Sympathi for Sagsøgeren end for den Sagsøgte og i det Hele taget skulde have en vis Tendens til at gjøre Rettergangen og Retsinstitutionerne strengere, end rimeligt var, og at vi havde tabt ganske af Sigte Hensynet til Sagsøgte, som jo fortjente lige saa megen eller — som den ærede Ordfører for Mindretallet mente — i Reglen endog større Sympathi. Jeg skal dertil bemærke, at jeg har ikke i den Henseende mere Sympathi for den One end for den Anden; men jeg kan ikke tilbageholde den almindelige Bemærkning, at vor hele Procesmaade er i høi Grad gunstig for Sagsøgte og i høi Grad ugunstig for Sagsøgeren, fordi vor hele Procesmaade i Følge sin Natur er

faa langsom og aabner saa megen Afgang for den Sagsøgte, som vil det, til at trække Sagen ud paa forskjellige Maader, der ere meget lette og ikke ere forbundne med noget videre Ansvar, at den er alt Andet, end hvad man kan kalde en hurtig og kraftig Retsbeskyttelse for Sagsøgeren. Netop fordi vor Procesmaade har denne Egenkab, er det naturligt, at man fæster Diet paa, hvad der kan gjøres i Retning af at gjøre den hurtigere, end den er. Jeg tror, det maa erkjendes, at den gjenemgaaende stiller Sagsøgeren ugunstigt, og det er efter min Mening en meget betænkelig Sag og Noget, som fortjener, at man sjenker det en meget alvorlig Opmærksomhed. Naar man vil spørge sig selv, hvorledes Procesinstitutionen skal være indrettet, saa gaar det ikke an at indblande deri Betragtninger om, at man skal være staaende mod sine Medmennesker, og at man ikke maa kræve sin strengere Ret og den Slags Ting. Man maa fastholde bestemt, at Retsinstitutionen maa være beregnet paa paa den hurtigst mulige Maade og sikkert mulige Maade at bringe det frem og bringe det til Gylbigheid, som virkelig er Ret; men det er en uberettiget Paastand, at Fremgangsmaaden skulde være paa nogen Maade saaledes indrettet, at derved kunde øves et indirekte Tryk paa nogen af Parterne, og da navnlig paa Sagsøgeren til at eftergive Noget af sin Ret eller til at indrømme Genstand eller paa andre Maader at vise Staaen mod Indstævnte, hvad der maasse fra et humant Standpunkt kunde være berettiget — dette er ikke Retsinstitutionens Opgave, og derfor tror jeg, at alle disse Betragtninger ikke ere paa deres rette Plads her. Man maa være enig om, at Alt, hvad der kan gjøres i Retning af at fremskynde Procesmaaden uden i væsentlig Grad at svække Forligsinstitutionens Diemed, Alt dette bør gjøres.

Med disse almindelige Betragtninger for Die skal jeg nu gjøre nogle specielle Bemærkninger angaaende de enkelte Endringsforslag, som foreligge.

Formanden: Jeg maa henstille til den ærede Minister, om han muligen vilde opsætte Fortsættelsen af sit Foredrag til imorgen, da vi alligevel ikke kunne føre Sagen til Ende idag. Den ærede Minister stod maasse i en modsat Formening, men det er nu for mig tydeligt, at vi ikke kunne komme til Afstemning idag. Jeg henstiller for Øvrigt ganske til den ærede Minister selv, om han desuagtet ønsker at fortsætte sit Foredrag.

Justitsministeren: Jeg skal gjerne standse her.

Formanden: Jeg vil da afbryde Forhandlingerne.

Forinden jeg angiver Dagsordenen for næste